

Ajuntament de Badalona

Àmbit de Badalona Justa i Inclusiva
Servei Salut

Programa de Prevenció i Atenció de la MGF a Badalona [2010-2016]

Col·laboren:

Institut Català de la Salut
Servei d'Atenció Primària
Barcelonès Nord i Maresme

1. Presentació del ***Programa de Prevenció i Atenció de la MGF***
 - 1.1. Antecedents
 - 1.2. Metodologia i fases desenvolupades (2010-2016)
 - 1.3. Objectiu general i específics
 - 1.4. Agents implicats
 - 1.5. Organització i funcionament
 - 1.6. Marc normatiu
 - 1.7. Assessoria: Comitè d'Experts **Fundación Wassu-UAB**. Vinculació amb l'*Observatorio Transnacional de la MGF*
 - 1.8. Contactes: referents territorials

Antecedents (I)

- **2006-07.-** *Pla Local de Immigració i Convivència* [2006-2007]
 - Pla de formació per a mediadors/es interculturals en l'àmbit salut, a través de les iniciatives ILO-SER 4.
 - 2ª Jornada sobre Interculturalitat i Salut:
“Apropant visions, compartint experiències”
- **2007.-** Formació dels nostres professionals en el camp de la salut- interculturalitat
 - ✓ Postgrau *Inmigració, Interculturalitat i Salut*, organitzat per a la UAB a l'Hospital de Mataró. Beca de la Diputació de Barcelona.
 - ✓ Aproximació als aspectes etnogràfics de la regió de Senegambia.
Viatge amb la prof. Adriana Kaplan.

Antecedents (II)

- 2009.- Inici d'un projecte d'**investigació** - **intervenció social**:

- o **Investigació**:

- Mangas A. (2010) *El Ojo de la MGF. Un cruce de miradas*. Catalunya. Departament d'Antropologia Social i Cultural de la UAB. [Tesina no publicada en el marc del Master d'Investigació Etnogràfica, Teoria Antropològica i Relaciones Interculturals]
- Mangas A. [2011-2016] *Una mirada caleidoscòpica sobre la MGF en Cataluña*. Departament d'Antropologia Social i Cultural de la UAB. [Tesis en curso]

- ✓ Anàlisis demogràfic.
- ✓ Estudi de casos: quantitatiu i qualitatiu.
- ✓ Discussió en grups focals.
- ✓ Entrevistes a professionals.

- o **Intervenció social per a la prevenció i l'atenció de la MGF.**

En el marc del conveni de col·laboració entre:

FASES del projecte:

- 1.- FASE: Exploratòria (2009)**
- 2.- FASE: Procés d'elaboració del projecte (2010)**
- 3.- FASE: Etapa de transferència i formació (2011-2014)**
- 4.- FASE: Avaluació (2014)**
- 5.- FASE: Monitoreig i seguiment (2015-2016)**

1.- FASE: Exploratòria (2009) (I)

- Coneixement de la realitat i pràctica professional davant la MGF (2009).
- Coneixement i aplicació del protocol català d'Actuació davant la MGF i del protocol de pediatria.

- Aplicació i usos dels codis i registres en la història clínica.
- Estudi de casos abordats.

-Direcció General de Salut Pública, ed. (2008) *Protocol d'activitats preventives i de promoció de la salut a l'edat pediàtrica. Infància amb salut.* Barcelona, Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

- Secretaria per a la Immigració, ed. (2009 [2007]) *Protocol d'actuacions per a prevenir la mutilació genital femenina.* Barcelona, Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya.

Protocol d'Actuacions **per a prevenir la MGF**

5 nivells
d'intervenció:

- 1. Prevenció:**
 - **Professionals de Salut:** Informació i formació
 - **Ciutadania:** Informació i Educació per a la Salut
 - **Famílies:** Informació i EPS a nenes i famílies
- 2. Detecció:** Recursos sanitaris, de seguretat, d'educació, serveis socials, EAIA, associacions de prevenció de la MGF, ...
- 3. Atenció No Urgent:** Informació, educació i treball en xarxa.
- 4. Atenció Urgent:**
 - Situació de risc (*indicadors de sospita*):
compromís per escrit de no mutilació
Si percepció de risc no neutralizat: comunicació a fiscalia i/o jutjat.
- 5. Recuperació:** MGF consumada: diagnòstic, avaluació, tractament
Atenció seqüeles físiques i psíquique de la nena o de la dona.

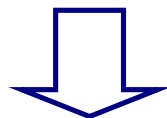

1.- FASE: Exploratòria (2009) – resultats (II)

1. La Generalitat el 2008 va presentar al protocol d'actuació de la MGF en les escoles a través dels Mossos d'Esquadra, sense coordinar-se amb el municipi.
2. En cap dels casos es varen portar a terme accions preventives.
3. El 100% dels casos acabaren al jutjat, passant directament al nivell 4 del protocol de la Generalitat. Eren actuacions d'urgència davant d'un viatge, activat per part de l'escola.
4. El 50% de los casos va haver retirada de passaport de les menors i revisió de genitals per un metge forense, malgrat les nenes havien realitzat totes les revisions del protocol de pediatria fins la data.

1.- FASE: Exploratòria (2009) – resultats (III)

5. Els casos que acabaren al jutjat, no varen rebaixar el risc de MGF, ja que no es va implicar a la família en el procés d'abandó de la pràctica.
6. Els i les professionals implicats/des manifestaren la seva falta de formació sobre la MGF i com efectuar un abordatge preventiu amb les famílies.
7. Els/les professionals de diferents serveis es varen veure implicats i involucrats en un dilema professional de primera magnitud.
8. Existeixen protocols però el «*saber, saber ser i saber fer*» que implica l'educació per a la salut, no s'aprenen amb un protocol.

**Necessitat formativa dels/les professionals
per a promoure accions preventives
(1er nivell de TOTS els protocols)**

2.- FASE: Elaboració del Projecte de Prevenció i Atenció de la MGF (2010)

Promoure el canvi cap a actituds favorables que permetin un abordatge preventiu de la MGF a Badalona.

Ajuntament de Badalona

**Àrea de Serveis Socials i Salut
Servei de Salut. Unitat Promoció de la Salut**

Projecte per elaborar un *Programa de Prevenció i Atenció de la Mutilació Genital Femenina (MGF) en el municipi de Badalona*

Amb l'assessorament i suport tècnic de:

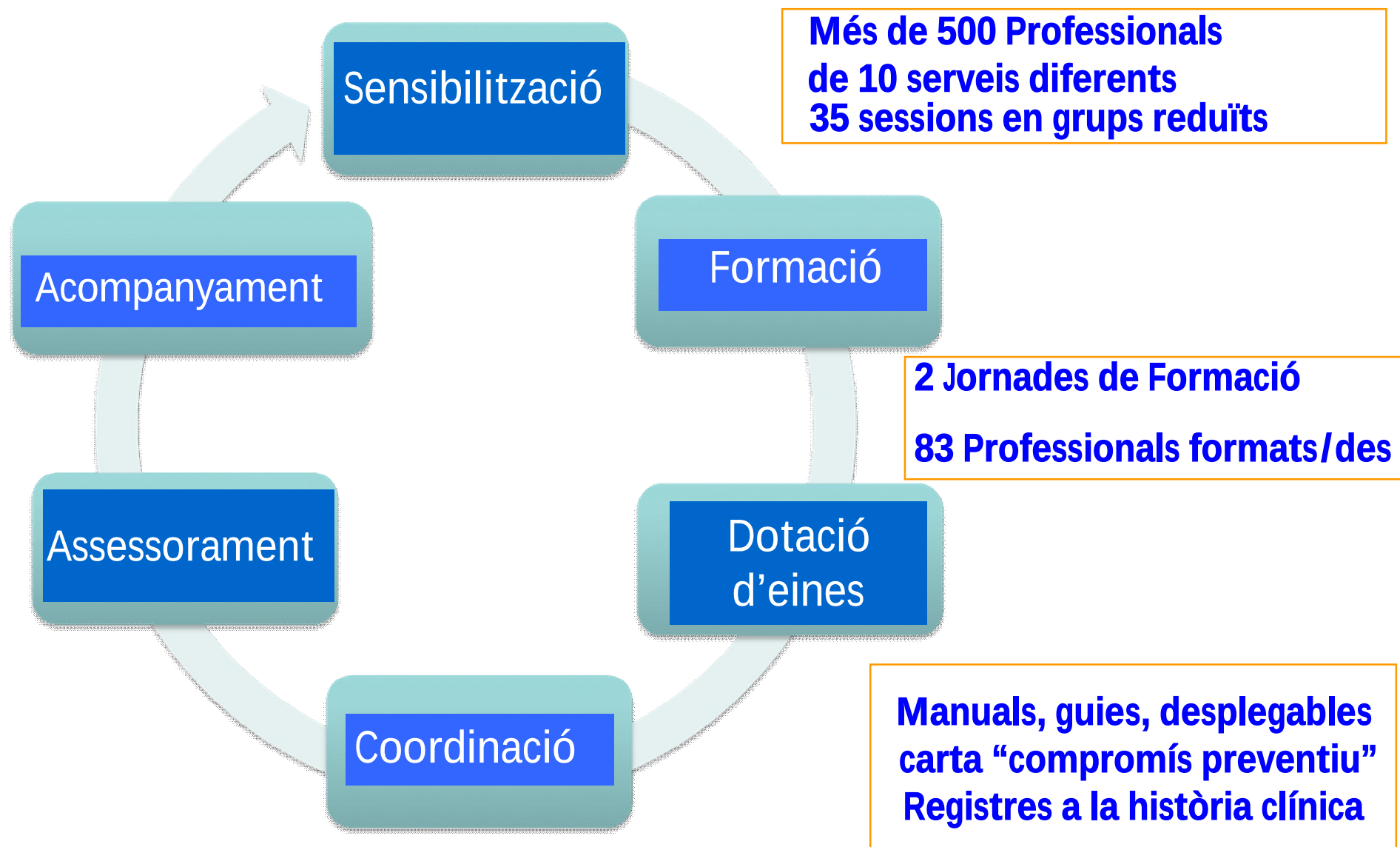
En col·laboració de:

 Institut Català de la Salut
Servei d'Atenció Primària
Barcelonès Nord i Maresme

1. Introducció
2. Identificació del programa
3. Àmbit organitzatiu i relacional
4. Àmbit metodològic
 - 4.1- Justificació
 - 4.2- Objectiu general i específic
 - 4.4- Accions
Cronograma:
 - 4.4.1 Cronograma 2010-2011
 - 4.4.2 Cronograma 2011-2012
 - 4.4.3. Cronograma 2012-2013
 - 4.4.4. Cronograma 2013-2014
 - 4.5- Tècniques
 - 4.6- Metodologia**
 - 4.7- Avaluació 2014-15
 - 4.7- Monitoratge i continuació 2016
5. Recursos humans i materials

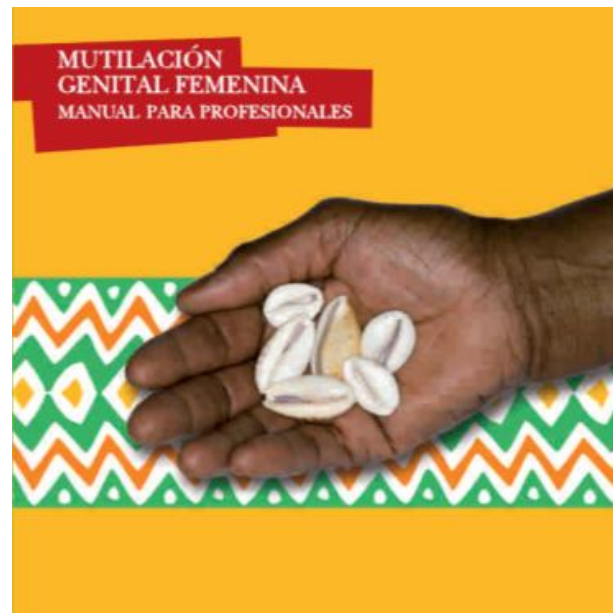
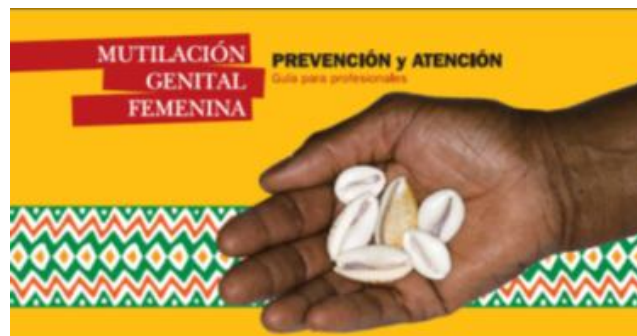
3. FASE: Etapa de transferència i formació (2011-2014)

3. FASE: Etapa de transferència i formació (2011-2014)

MATERIALS EDUCATIUS I EINES PERA PROFESSIONALS:

✓ Web : www.mgf.uab.es

Compromís informat d'evitació de la mutilació genital femenina

Dades de la nena

Cognoms i nom	NIF /passaport	Edat
Data de naixement	Lloc de naixement	Nacionalitat
Adreça		
Codi Postal	Població	Telèfon

Dades de la persona responsable de la nena

Cognoms i nom	NIF	Vinculació pare ☐ mare ☐ tutor legal ☐
Data de naixement	Lloc de naixement	Nacionalitat
Adreça		
Codi Postal	Població	Telèfon

Dades del/de la metge/metgessa que atén a la nena

Cognoms i nom	NIF
Núm. de col·legiat/ada	Centre

Marc legal de la mutilació genital femenina a l'Estat espanyol

La mutilació genital femenina es considera un atemptat contra els Drets humans i està associada a riscos sociosanitaris i psicològics.

A l'Estat espanyol, aquesta intervenció es considera un delict de lesions en l'article 149.2 del Codi penal, encara que l'operació s'hagi dut a terme fora del país (per exemple a Gàmbia, Senegal, Mali, etc.), segons la modificació de la Llei orgànica del poder judicial 3/2005.

La pena de presó és de 6 anys a 12 anys per als pares o responsables, la retirada de la pàtria potestat i la possibilitat de l'ingrés de la nena en un centre de protecció de menors.

Associacions contra la mutilació genital femenina en els països en què es practica

País	Nom de l'associació	Telèfon
------	---------------------	---------

Compromís informat per a la prevenció de la mutilació genital femenina

Dades de la nena

Cognoms / nom	NIF / passaport	Edat
Data de naixement	Lloc de naixement	Nacionalitat
Adreça		
Codi postal	Població	Telèfon

Dades de la persona responsable de la nena

Cognoms / nom	NIF / passaport	Vinculació amb la nena
Data de naixement	Lloc de naixement	Nacionalitat
Adreça		
Codi postal	Població	Telèfon

Dades del professional de medicina o infermeria que atén la nena

Cognoms / nom	Número de col·legiat/a
Centre	

Marc legal de la mutilació genital femenina a l'Estat espanyol

- La mutilació genital femenina es considera un atemptat contra els Drets Humans i està associada a riscos sociosanitaris i psicològics.
- A l'Estat espanyol, aquesta intervenció es considera un delict de lesions en l'article 149.2 del Codi penal, encara que l'operació s'hagi dut a terme fora del país (per exemple a Gàmbia, Senegal, Mali, etc.), segons la modificació de la Llei orgànica del poder judicial 3/2005.
- La pena de presó és de 6 a 12 anys pels progenitors o responsables, la retirada de pàtria potestat i la possibilitat d'ingrés de la nena en un centre de protecció de menors.

Declaracions

Certificació del professional de medicina o infermeria sobre los dades sanitàries de la nena

- Certifico que la nena anteriorment referida és una nena sana, que ha seguit els controls establerts en el "Protocol del nen sa" que se li han administrat les vacunes corresponents a la seva edat.
- He comprovat que els seus genitals estan íntegres i no presenten cap lesió.

Certificació del professional de medicina o infermeria en relació amb la informació a la persona responsable de la nena

Declaro haver informat a la persona responsable de la nena anteriorment referida, dels següents aspectes relatius a la mutilació genital femenina i a la cura de la seva salut:

- Riscos sociosanitaris i psicològics que suposa la pràctica de la mutilació genital femenina.
- Marc legal de la mutilació genital femenina a l'Estat espanyol (segons la informació anteriorment indicada).
- Compromís de demanar hora per a una revisió general de salut, immediatament després de la tornada del viatge que es faci al país d'origen de la família.
- Adreces i telèfons dels Centres de Vacunació Internacional (veure annex).

4. FASE: Avaluació (2014)^[1]

Metodologia:

4.1. Fitxa de recollida de casos (2010-2013)

Dissenyada pel GIPE/PTP de la UAB.

4.2. Estudio de Casos II (2010-2013)

4.3. Discussió en grups focals (2013-2014)

En total es varen realitzar **8 sessions grupals de 2013 a 2014**^[2], amb la participació de més **de 150 professionals**.

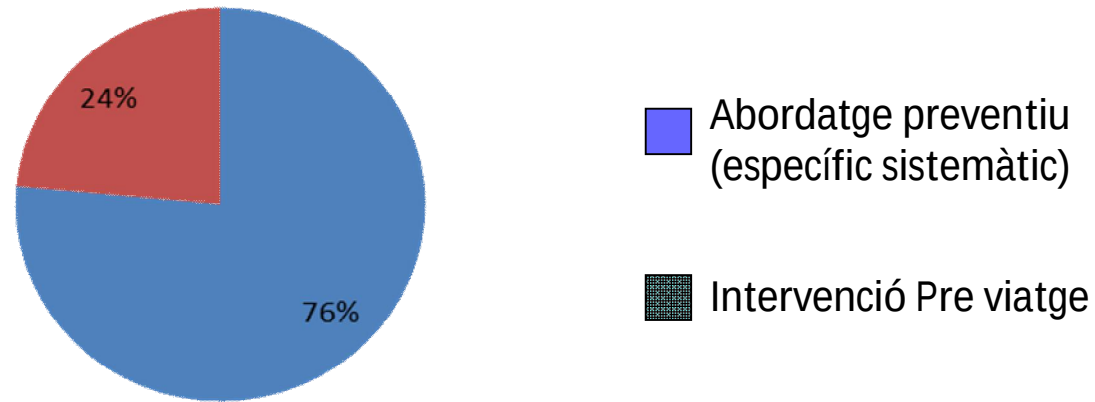
^[2] ABS La Salut, Hospital Can Ruti, ASSIR la Riera, Casal d'Infants Carrilet, Servei de Pediatria de BSA, Servei de Treball Social de BSA, ASSIR Mare de Deu de Llorda i representants del servei de pediatria del ICS, una professional de cada ABS.

[1] En el marc de: Mangas A. [2011-2016] *Una mirada caleidoscòpica sobre la MGF a Catalunya*. Departament d'Antropologia Social i Cultural de la UAB. [Tesi en curs]

4. FASE: Avaluació (2014). Resultats (I):

4.1. Fitxa de recollida de casos (2010 - 2013)

Tipus d'abordatge 2010-2013

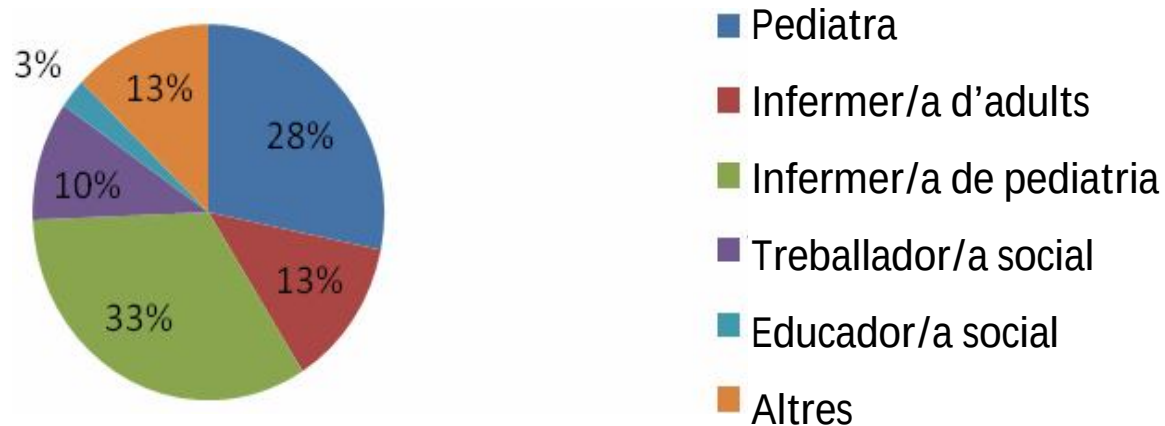

En el **76% dels casos abordats es va realitzar un abordatge preventiu**, en el marc del programa del Nen Sa, independentment del viatge al país de origen, a diferencia del 2008, que eren actuacions d'urgència reactives, que no disminuïen el risc de MGF, estigmatitzaven el col·lectiu i empitjoraven la relació amb les famílies.

4. FASE: Avaluació (2014). Resultats (II):

4.1. Fitxa de recollida de casos (2010 - 2013)

Professional que realitza l'abordatge preventiu 2010-2013

- En general intervén més d'un professional en els casos, promig de **1,7 per cas**.
- La **infermeria pediàtrica** es qui realitza la prevenció, en un **33%**.
- En segon lloc **els i les pediatres**, amb un **28%**.
- En total, el **61% dels casos és abordat en el servei de pediatria**.

Font: Mangas A. [2011-2016] *Una mirada caleidoscòpica sobre la MGF a Catalunya*. Departament d'Antropologia Social i Cultural de la UAB. [Tesi en curs]

4. FASE: Avaluació (2014). Resultats (III):

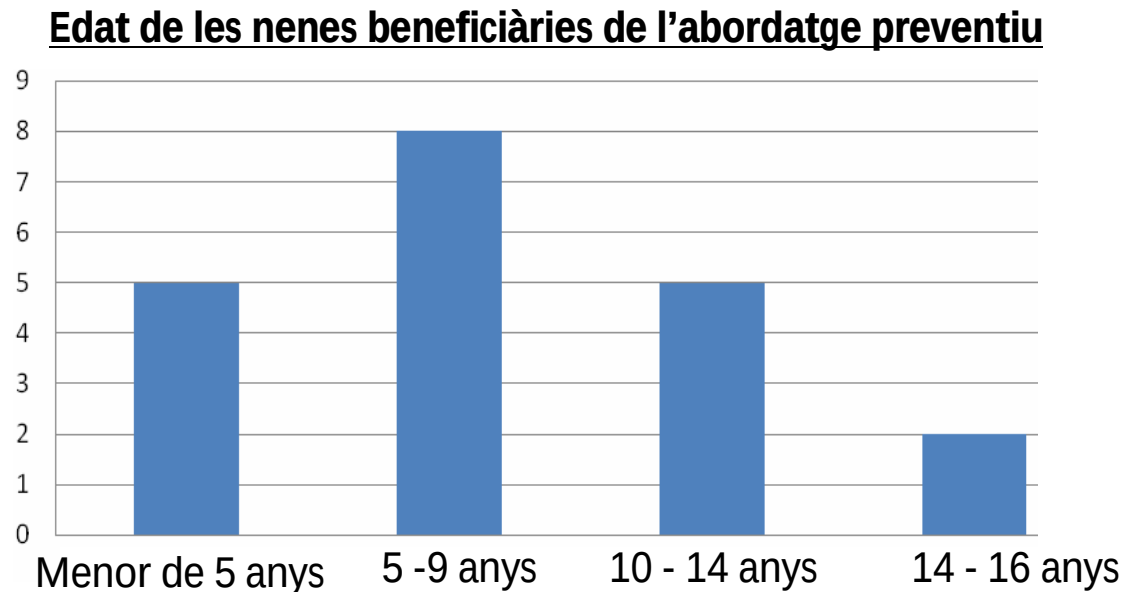
4.1. Fitxa de recollida de casos (2010 - 2013)

Coneixement i formació de les professionals que han realitzat la prevenció

- La **majoria dels i less professionals que realitzen accions preventives han rebut formació en el marc del conveni entre l'Ajuntament i la Fundació Wassu-UAB.**
- Més d'un 60% de les professionals que realitzen la prevenció, coneixen el protocol català d'actuació de la MGF.
- Aproximadament la meitat de les professionals han rebut formació sobre el tema i un 60% té materials per a realitzar la prevenció (guies, manuals i desplegable de la F. Wassu-UAB).
- Es percep la necessitat de continuar la formació de professionals de la salut, per arribar a un percentatge més elevat de formació d'aquests.

4. FASE: Avaluació (2014). Resultats (IV):

4.1. Fitxa de recollida de casos (2010 - 2013)

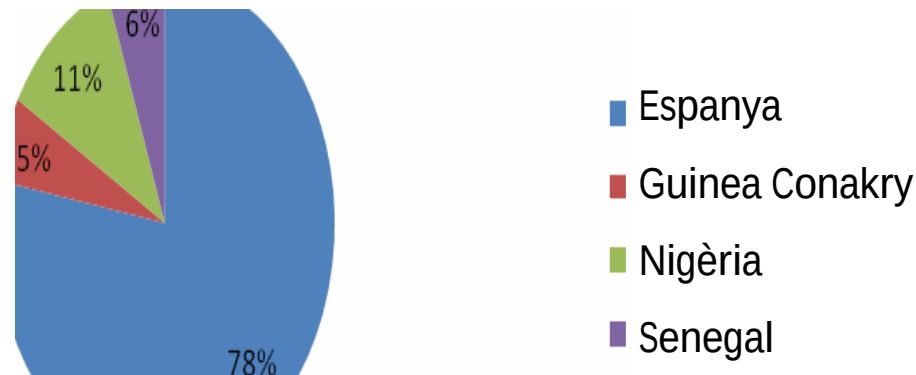
- Els nenes beneficiàries de l'abordatge preventiu són menors de 16 anys.
- L'edat mitjana en que se realitzen les intervencions de prevenció és de **8,2 anys**.
- La intervenció es concentra en les **franges de 5 a 9 anys**.

Font: Mangas A. [2011-2016] *Una mirada caleidoscòpica sobre la MGF a Catalunya*. Departament d'Antropologia Social i Cultural de la UAB. [Tesi en curs]

4. FASE: Avaluació (2014). Resultats (V):

4.1. Fitxa de recollida de casos (2010 - 2013)

Lloc de naixement de les nenes 2010-2013

- En la majoria dels casos, ambdós pares són d'origen africà, majoritàriament provenen de **Guinea Conakry** (31,8% de mares i pares), país amb prevalença de MGF del 96%.
- En segon lloc, pares i mares de **Nigèria** (18,2% dels pares i un 27,3% de les mares), país amb prevalença de MGF del 27%.
- En tercer lloc, pares i mares de **Gàmbia** (13,6% per a ambdós casos), país que amb prevalença de MGF del 76%.

4. FASE: Avaluació (2014). Resultats (VI):

4.2. Estudi Casos

II Estudio de casos

Resumen de casos estudiados [2008-2013]

Año	Nivel de intervención profesional
2008	100% de los casos nivel 4 “urgente” judicializados
2009	75% de los casos nivel 1 25% de los casos nivel 3
2010	---
2011	100% de los casos nivel 1
2012	100% de los casos nivel 1
2013	100% de los casos nivel 1

Puesta en marcha del
Programa de
Prevención y Atención
de la MGF

Intervención según proveedor sanitario

Badalona Serveis Assistencials (BSA)	80'8 % del total de los casos. 100% registrados en la historia clínica 84,6% codificado
Institut Català de Salut (ICS)	19'2% del total de los casos. 100% registrados en la historia clínica 100% no codificado

Font: Mangas A. [2011-2016] *Una mirada caleidoscòpica sobre la MGF a Catalunya*. Departament d'Antropologia Social i Cultural de la UAB. [Tesi en curs]

4. FASE: Avaluació (2014). Resultats (VII):

4.3. Grups focals (2013)

Avaluació, en quant a la intervenció preventiva:

- Els i les professionals que han rebut formació han incorporat el tema de la MGF en el marc de les activitats preventives i d'educació per a la salut. La intervenció es realitza a nivell familiar i pivota en el servei de pediatria.
- Per contra, el 63% de població diana del programa, resideix en el territori de influència de l'ICS, on menys intervenció es realitza 19'2% respecte al 80% d'intervenció per part del proveïdor BSA.
- Se detecten necessitats formatives en els i les professionals de l'ICS.

Accions planificades i realitzades (2015-16):

- Grups de discussió focal, amb professionals per a avaluar els resultats.
- Programació de 2 jornades formatives a les ABS de l'ICS que atenen al 63% de la població diana.

4. FASE: Avaluació (2014). Resultats (VIII):

Avaluació, en quan a la intervenció preventiva:

- Els casos de risc on s'ha realitzat la intervenció preventiva como una activitat més d'educació per a la salut, on s'ha incorporat a les famílies en el procés d'abandó de la pràctica, han pogut viatjar als seus països d'origen i han tornat sense la MGF practica.
- Els serveis socials, majoritàriament no aborden el tema amb les famílies, per contra, si el servei d'educació detecta qualsevol risc de MGF, com en altres situacions, es coordina amb els/les educadors/es de cada un dels territoris i aquests es coordinen amb el servei de promoció de la salut, que es coordinen amb els serveis de pediatria.
- No hi ha hagut cap retirada de passaport més a la ciutat.

5.- FASE: Monitoreig i seguiment (2015-2016)

Metodologia:

El monitoratge es realitza a través l'**explotació de codis diagnòstics i de procediment del CIE 10 i del CIAP2** en l'atenció primària, amb la col·laboració dels sistemes d'informació de ambdós proveïdors de salut i a través del **estudi demogràfic de població per barris, districtes i ABS**, a través de les dades del padró municipal. A nivell qualitatiu es continuen realitzant les sessions amb grups focals.

5.1. Estudi demogràfic (2015)

5.2. Estudio de Casos III (2015)

A finals de 2015 se realitza un *III Estudio de casos* a través de l'explotació de codis:

- A BSA es va realitzar l'octubre 2015, previ al canvi del OMI al ECAP.
- A l'ICS es va realitzar al desembre 2015.

5.3. Discussió en grups focals (2016)

Amb professionals de l'Atenció Primària de Salut.

5.1. Estudi demogràfic (2015)

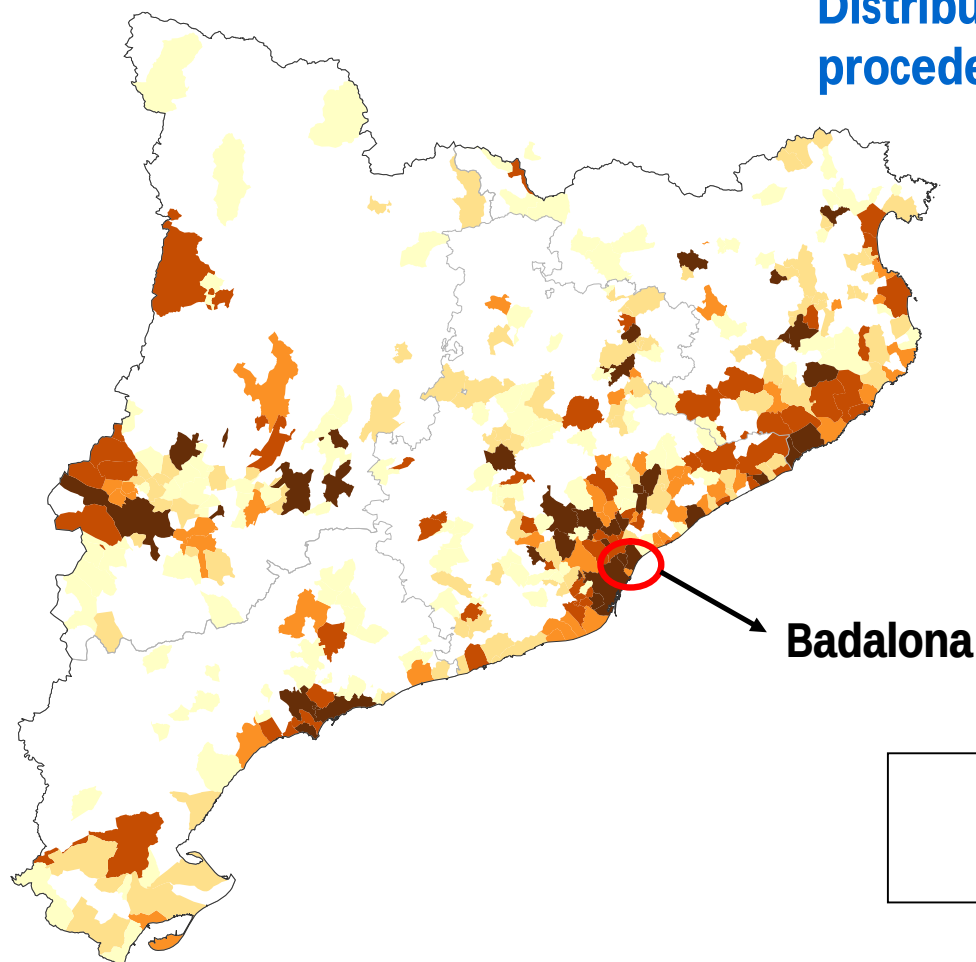

Badalona
216. 085 habitants
~ 0'4% de països que practiquen la MGF

5.1. Estudi demogràfic (2015)

Distribució a Badalona de la població femenina procedent de països que practiquen la MGF.

Badalona (2015)

Dones:

2015: **196**

Nenes (0-14 años):

2015: **97**

Nigèria, Gàmbia i Guinea Conakry.
principals nacionalitats d'origen

Fonts: realització pròpia a partir del padró provisional Ajuntament de Badalona, 01.01.2015.

**Kaplan, A. y López, A. (2013) “Mapa de la Mutilación Genital Femenina en España 2012”.
Antropologia Aplicada 2. Servei de Publicacions Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra.**

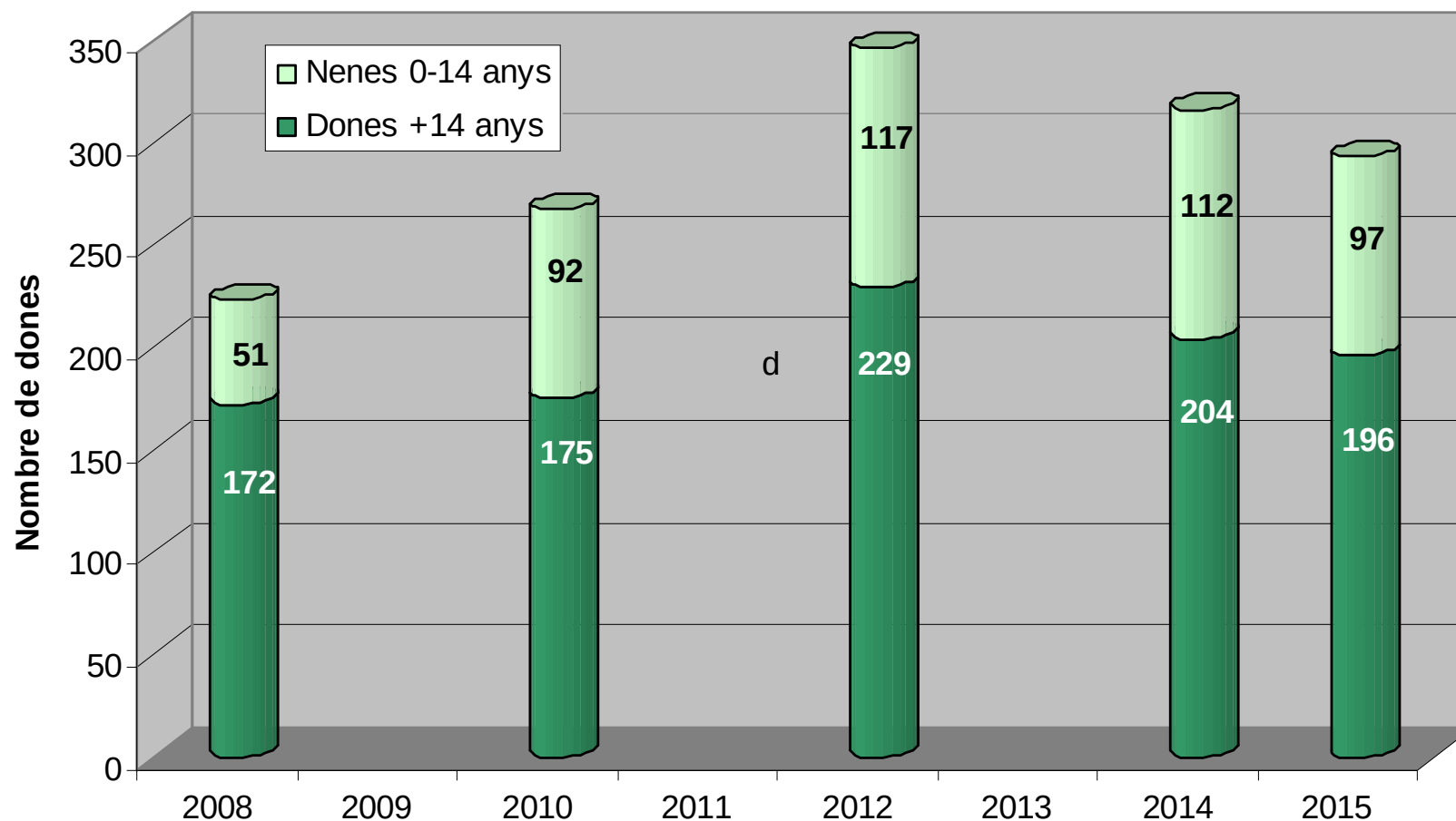

Població femenina procedent de països que practiquen la MGF

Anàlisi de tendències 2008-2015 a Badalona

Evolució població femenina resident a Badalona procedent dels països que practiquen la MGF (2008-2015)

Font: realització pròpia a partir del Padró provisional 01.01.2015. Ajuntament de Badalona.

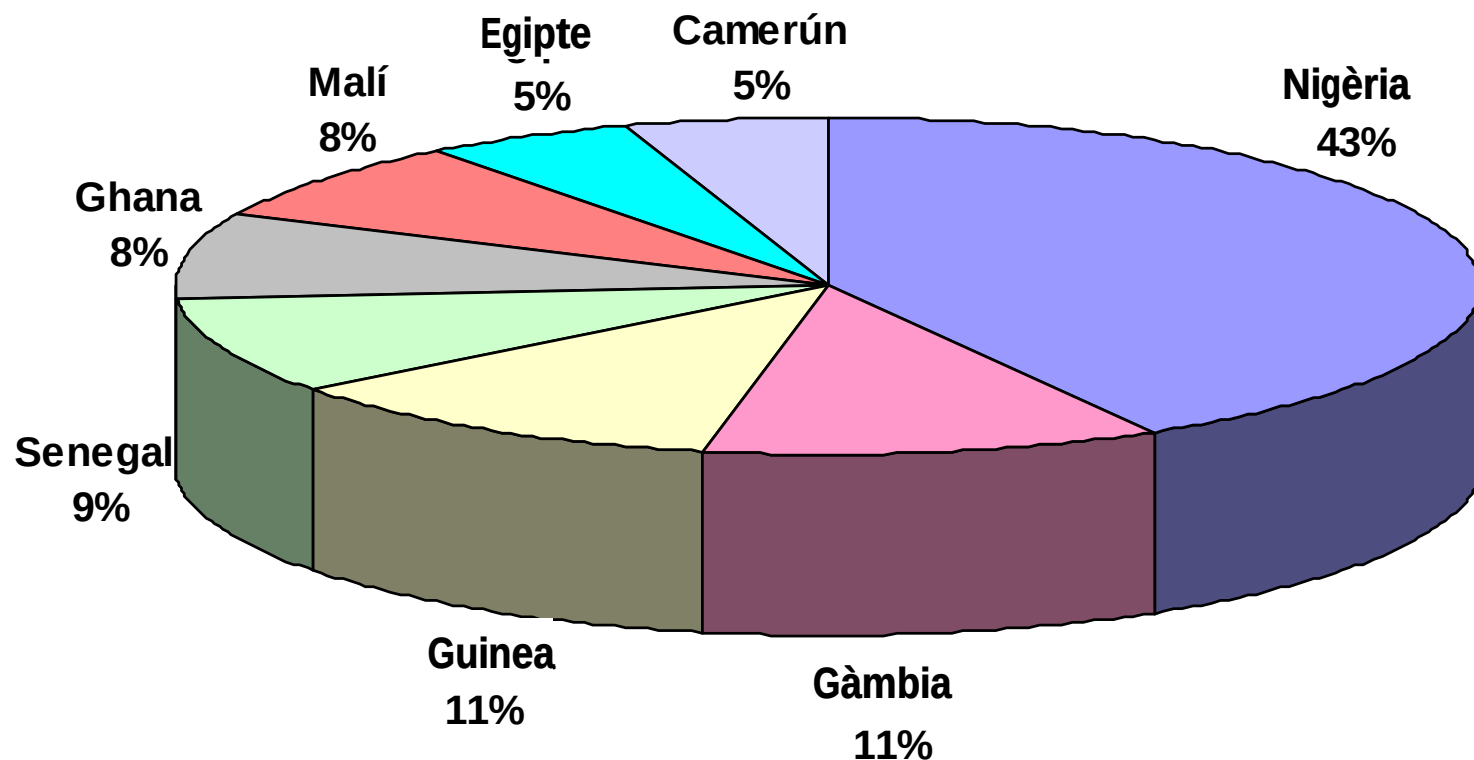
Països que practiquen la MGF	Total habitants	Dones	Homes
NIGÈRIA	272	116	156
GÀMBIA	103	32	71
MALÍ	96	21	75
SENEGAL	76	26	50
GHANA	74	23	51
GUINEA	71	32	39
EGIPTE	33	15	18
CAMERÚN	24	14	10
COSTA DE MARFIL	15	4	11
MAURITÀNIA	14	4	10
TANZÀNIA	PD	PD	PD
GUINEA BISSÁU	PD	PD	PD
SIERRA LEONA	PD	PD	PD
BURKINA FASO	PD	PD	PD
KENYA	PD	PD	PD
BENÍN	PD	PD	PD
ETIÒPIA	PD	PD	PD
	796	293	503

Font: realització pròpia a partir del Padró provisional. Ajuntament de Badalona, 01.01.2015

Països que practiquen la MGF	Prevalença	Dones > de 14 anys	Nenes 0-14 anys
NIGÈRIA	27%	83	33
GÀMBIA	76%	23	9
GUINEA	96%	19	13
SENEGAL	26%	15	11
MALÍ	89%	10	11
GHANA	4%	16	7
EGIPTE	91%	10	5
CAMERÚN	1%	8	6
COSTA DE MARFIL	38%	4	0
MAURITÀNIA	69%	PD	PD
TANZÀNIA	15%	PD	PD
GUINEA BISSÁU	50%	PD	PD
KENYA	27%	PD	PD
BENÍN	13%	PD	PD
TOTAL	...	196	97

Font: realització pròpia a partir de UNICEF 2013 i el Padró provisional. Ajuntament de Badalona, 01.01.2015

Població femenina resident a Badalona, procedent de països que practiquen la MGF (01.01.2015)

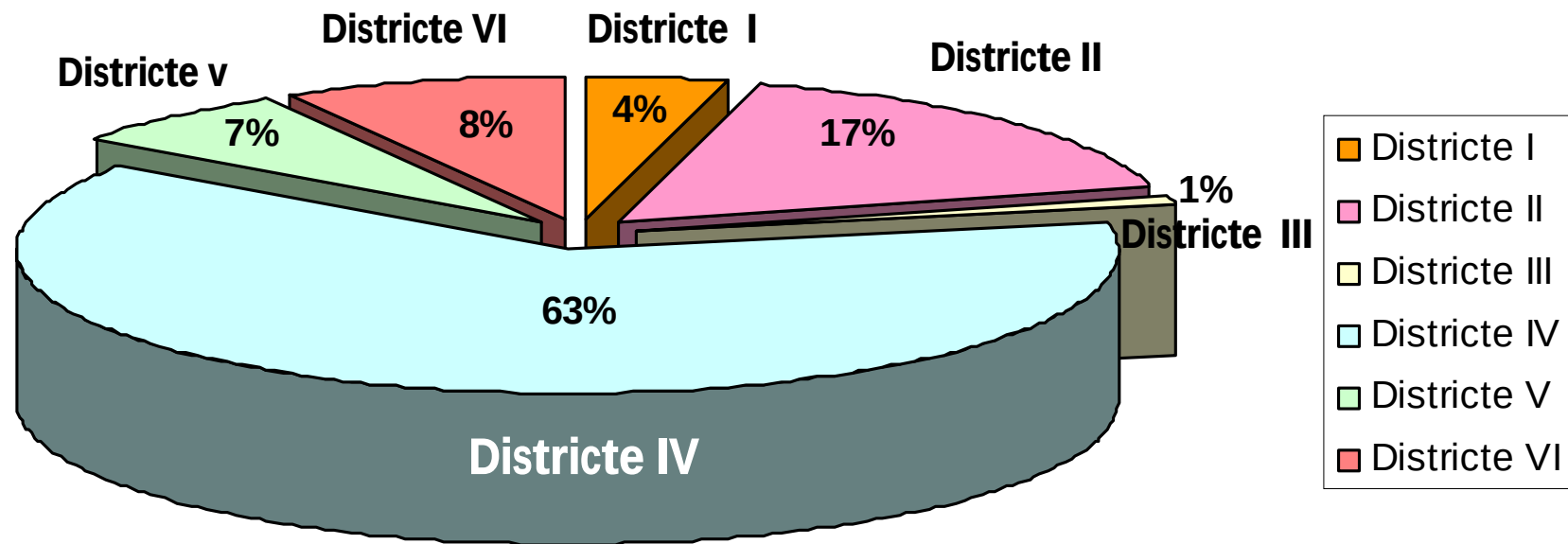
Font: realització pròpia a partir del Padró provisional. Ajuntament de Badalona, 01.01.15

Població femenina procedent de països que practiquen la MGF

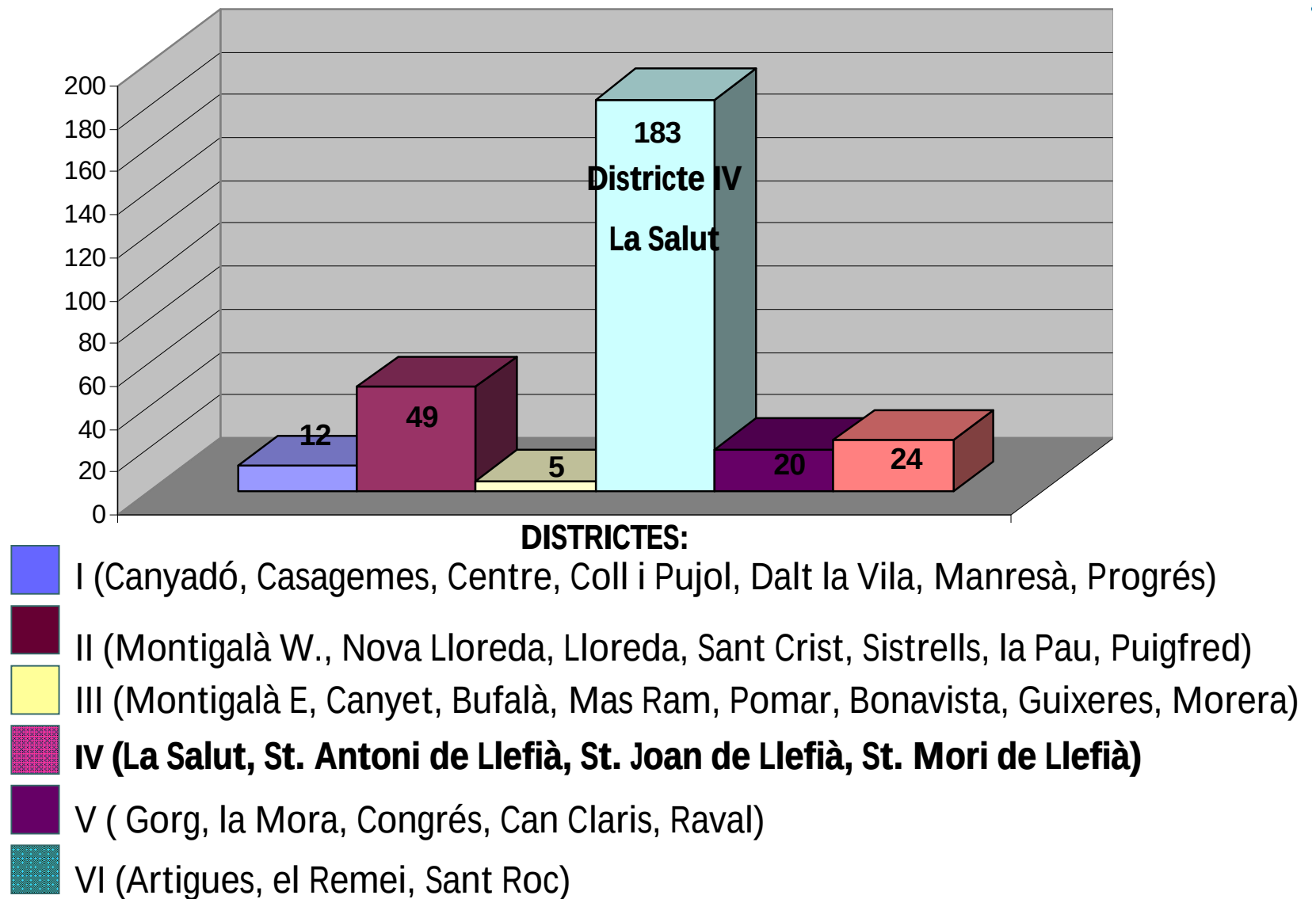
Distribució per districte

Distribució per districtes de la població femenina procedent de països que practiquen la MGF

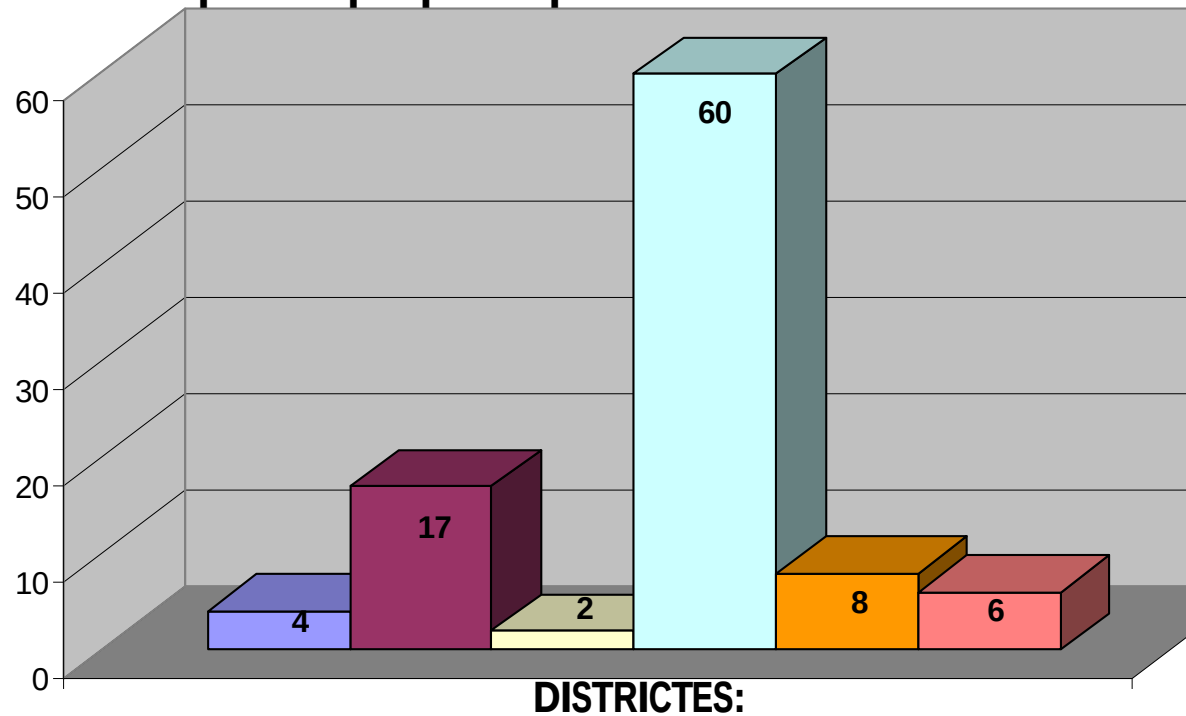
Font: realització pròpia a partir del Padró provisional. Ajuntament de Badalona, 01.01.15

Total població femenina, segons disctrcte, procedent dels països que practiquen la MGF. 01.01.2015

Font: realització pròpia a partir del Padró provisional. Ajuntament de Badalona, 01.01.15

Total població femenina 0-14 anys, segons districte, procedent dels països que practiquen la MGF 01.01.2015

- I (Canyadó, Casagemes, Centre, Coll i Pujol, Dalt la Vila, Manresà, Progrés)
- II (Montigalà W., Nova Lloreda, Lloreda, Sant Crist, Sistrells, la Pau, Puigfred)
- III (Montigalà E, Canyet, Bufalà, Mas Ram, Pomar, Bonavista, Guixeres, Morera)
- IV (La Salut, St. Antoni de Llefià, St. Joan de Llefià, St. Mori de Llefià)**
- V (Gorg, la Mora, Congrés, Can Claris, Raval)
- VI (Artigues, el Remei, Sant Roc)

Font: realització pròpia a partir del Padró provisional. Ajuntament de Badalona, 01.01.15

5.2. Resultats: estudi quantitatiu de casos III nenes de 0-14 anys (2015)

Districte i barris	Nº Nenes empadronades 2015 (0-14 anys)	ABS	Casos codificats HC	% Casos codificats abordats	Espais coord. existent
1 Canyadó, Casagemes, Centre, Coll Pujol, Dalt la Vila, Progrés	4	ABS 1 Martí Julià ABS 2 Centre-Dalt Vila	1 (X-82.1)	(25%)	Tècnica salut/ABS
2 Montigalà W, Nova Lloreda, Lloreda, Sant Crist, Sistrells, La Pau, Puigfred	17	ABS 8-10 Lloreda ABS 9 A.Montigalà	14 (X-82.1) 3 (X-82.1)	(100%)	Pediatría social
3 Montigalà E, Canyet, Bufalà, Mas Ram, Pomar, Bonavista, Guixeres, Morera	2	ABS 12 Morera Pomar ABS 11 Bufalà-Canyet	2 (X-82.1)	(100%)	Tècnica salut/ABS
4 La Salut, St. Antoni Llefià, St.Joan Llefià, St. Mori Llefià	60	ABS La Salut ABS Gran Sol ABS Llefià	0	(0%)	---
5 Gorg, La Mora, Congrés, Can Claris, Raval	8	ABS Gorg ABS Progrés-Raval	0	(0%)	---
6 Artigues, El Remei, Sant Roc	6	ABS Sant Roc	0	(0%)	---

Font: realització pròpia a partir de l'explotació del padró municipal 01.01.15 i dels codis de HC: (N 90.81, S.38.2 i Z-60.81) del ICS Metropolitana Nord (04.12.2015) i (X.82.1 y X.82.2) de BSA (14.10.2015)

5.- FASE: Monitoreig i seguiment (2015-2016)

Resultats:

- Segons l'estudi demogràfic (2015), l' **ICS** concentra el **63% de la població diana del programa. Al districte IV alberga 183 de població femenina** procedent dels països que practiquen la MGF.
- **Respecte a l'estudi de casos de nenes de 0-14 anys**, realitzat a través de l'explotació de codis (finals 2015) es detecta que **no hi ha a registres d'intervenció a l'ICS**. Per contra el proveïdor de BSA, aborda de forma preventiva la MGF, en la majoria de la població infantil de 0-14 anys empadronada.
- En les sessions grupals prèvies, varis professionals comentaren que havien atès casos de nenes reagrupades mutilades i a mares amb conseqüències que podien ser derivades de la MGF, però al no abordar-ho, simplement es varen tractar les conseqüències, sense explorar la possible etiologia de les mateixes. No es va realitzar cap abordatge, de cara a la prevenció de la MGF de les seves filles.

Al presentar les dades a l'ICS, s'acorda realitzar una sessió informativa a les 3 ABS i 2 jornades de formació de 5h.

5.- FASE: Monitoreig i seguiment (2015-2016)

5.3. Discussió en grups focals (2016)

El 2016 es realitzaren **9 sessions grupals amb els i les professionals d'atenció primària de salut**, en les que participaren **més de 140 professionals**:

- De BSA: ABS Nova Lloreda, ABS Martí Julià, ABS Morera-Pomar, ABS Progrés Raval, Professionals del Servei Social de BSA, ABS Apenins-Montigalà i ABS Montgat Tiana.
- De l'ICS: **ABS Gran Sol i ABS LLefià**
(A l'ABS la Salut, no es va poder fer, es va anul·lar fins a dues vegades per manca de prioritització i planificació del propi centre).

Resultats discussió grups focals ICS:

- En aquestes sessions es confirma la falta de formació dels i les professionals.
- Havien detectat casos, però no els havien abordat.
- Reconeixen que no saben com treballar-ho.
- En la seva majoria, es mostraren interessats/des en apuntar-se a la formació, demanant als seus responsables, que es facilités l'accés.

5.- FASE: Monitoreig i seguiment (2015-2016) (III)

Seguiment:

- Realitzades dues jornades de formació de 5h al ICS Gran Sol el 29.02.2016 i el 06.10.2016. Total: 29 professionals bàsicament del servei de pediatria, on es varen donar eines i materials per a famílies i professionals.
- Presentació com a Bona Pràctica a la Taula d'Infància i Adolescència de Badalona (TIAB), on la Fundació Wassu-UAB s'ha adherida.

Consolidació:

- Firma d'un conveni (2013) de col·laboració entre:

Ajuntament de Badalona

- S'ha establert un espai de reflexió permanent i de seguiment.
- Badalona compta amb el primer *Programa de Prevenció i Atenció de la MGF municipal*.
- S'ha inclòs el programa dintre del contingut de formació als estudiants d'infermeria de l'Escola Universitària Gimbernà (adscrita a la UAB) i als residents de medicina i infermeria de BSA.

✓ Objectiu general i específics (I)

Objectiu general

- **Prevenir** la MGF:

- 1- Promoure el canvi cap a actituds favorables que permetin un abordatge preventiu de la MGF a Badalona.

- 2- Apoderament de les dones, les seves famílies i la comunitat procedent dels 28 països que practiquen la MGF.

- **Atendre** a les nenes i a les dones que presenten MGF.

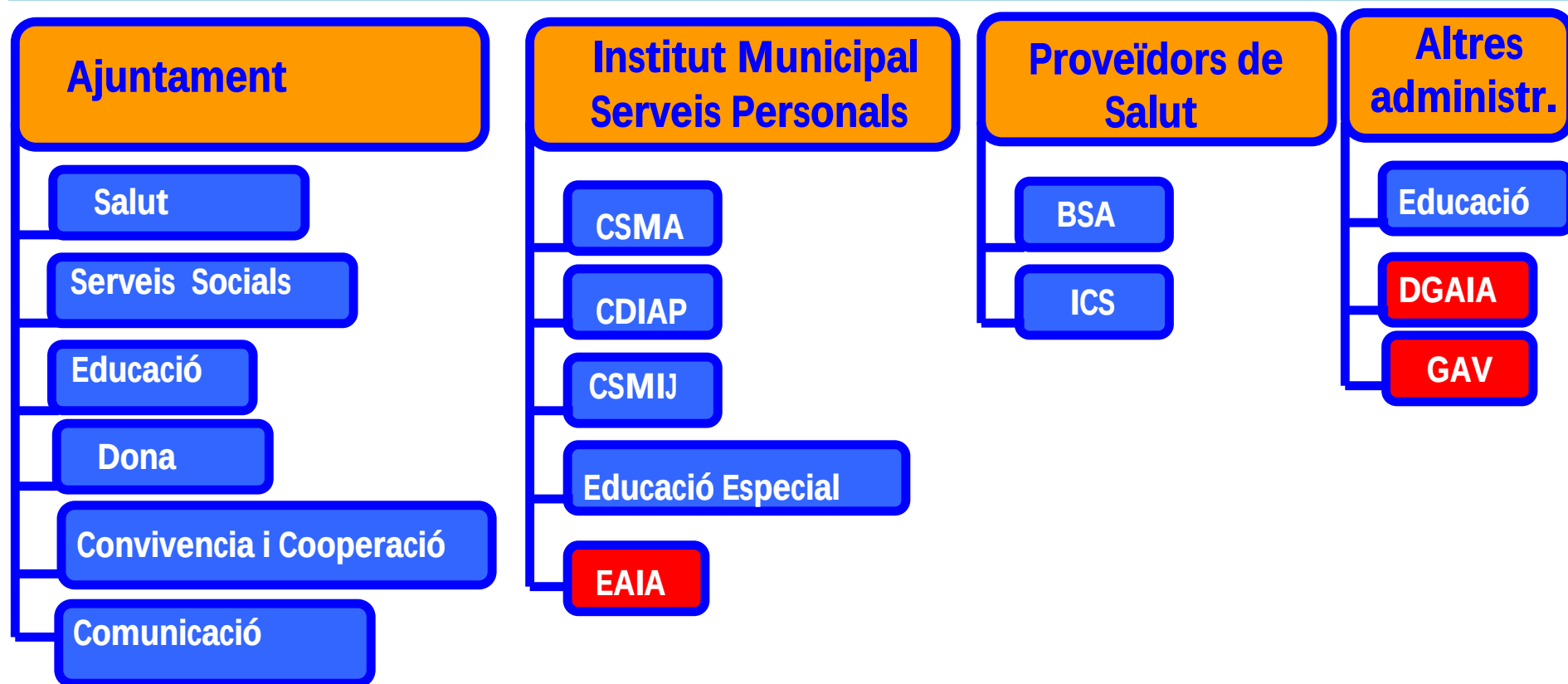
✓ Objectiu general i específics (II)

Objectius específics

- **Sensibilitzar** als i les professionals davant de la MGF.
- **Formar** a los i les professionals d'atenció primària de salut, de serveis socials i educació, per a que contemplin la MGF des d'una comprensió integral de la problemàtica i les condicions de vida de los col·lectius que la practiquen.
- **Establir les pautes d'intervenció** necessàries a partir de criteris unificats per afavorir la **coordinació** entre els i les professionals.
- **Proporcionar eines** de treball per a professionals i famílies.

✓ Agents implicats:

CSMA: Centre de Salut Mental d'Adults

CDIAP: Centre de Desenvolupament i Atenció Precoç

CSMIJ: Centre de Salut Mental Infanto Juvenil

EAIA: Equip d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència

BSA: Badalona Serveis Assistencials

ICS: Institut Català de la Salut

DGAIA: Direcció General d'Atenció a la Infància i a la Adolescència

GAC: Grup d'Atenció a la Víctima. (Mossos d'Esquadra)

Ajuntament de Badalona

Municipi Wassu

Badalona

✓ **Organització i funcionament:**

Comissió tècnica

Assessorada per la

Comissió Comunitària a nivell de ciutat
(Ajuntament, proveïdors de salut, Generalitat de Catalunya, ASPCAT)

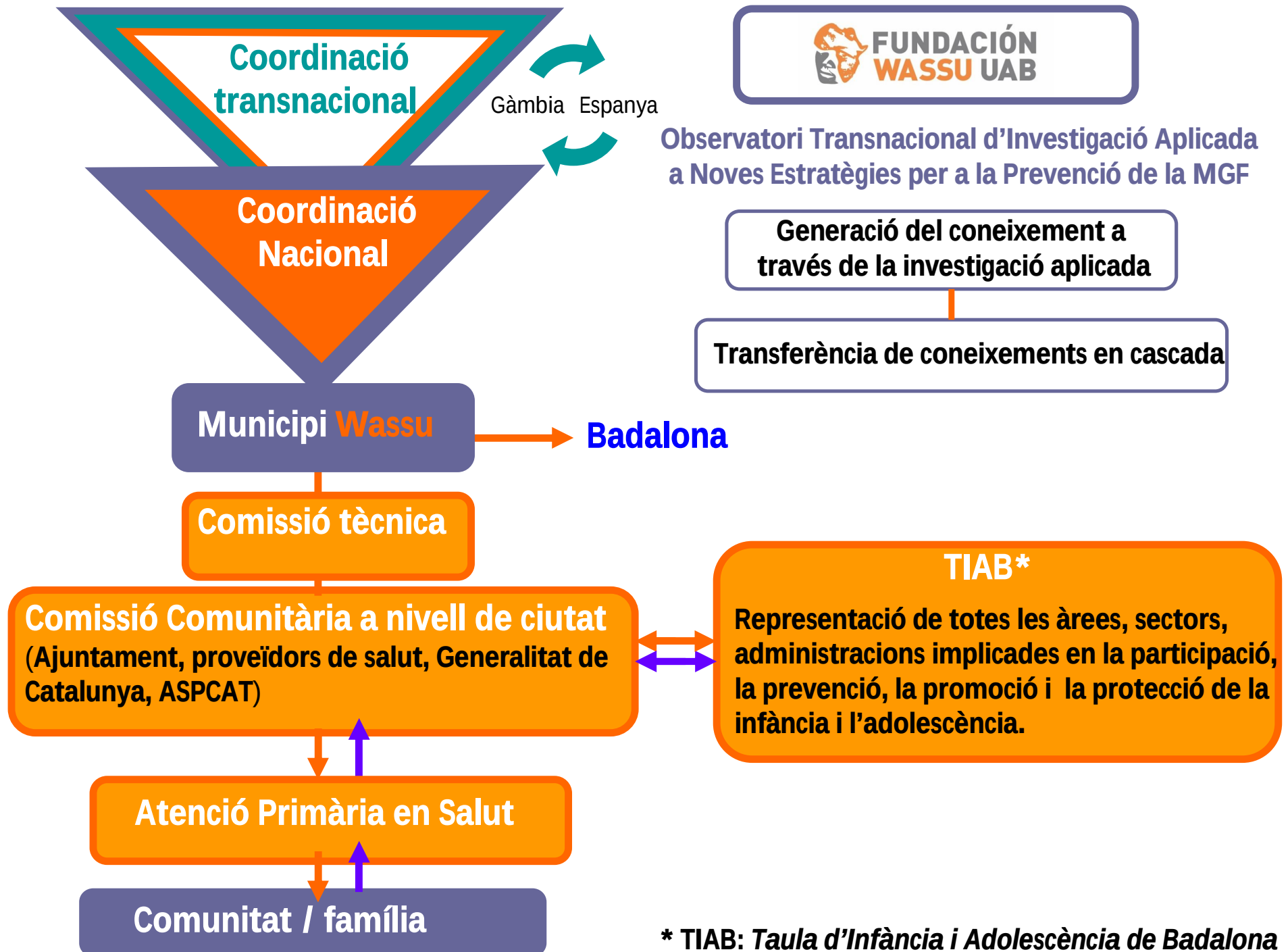
TIAB*

Representació de totes les àrees, sectors, administracions implicades en la participació, la prevenció, la promoció i la protecció de la infància i la adolescència.

Atenció Primària en Salut

Comunitat / família

* TIAB: Taula d'Infància i Adolescència de Badalona

✓ Marc normatiu autonòmic

- **Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i oportunitats en la infància i adolescència.**

La MGF, es reflecteix a l'**article 76. Prevenció de l'ablació o mutilació genital de les nenes i les adolescents**. Segons el propi preàmbul:

“Aquest doble caràcter també fa que la Llei tracti aquesta pràctica tradicional perjudicial per a les nenes dins el capítol de la prevenció i no en el se-güent, sobre la protecció davant del maltractament. Es defineix la prevenció del risc social i la prevenció de la desprotecció infantil i s'estableix un procedi-ment per a disposar de llistes d'indicadors o factors de risc i per a actualitzar-les, i també de factors de protecció i resiliència. Finalment, es reconeixen les competències relatives a les intervencions socials preventives dels ens locals, sens perjudici que l'abast de llur incidència exigeixi la coordinació d'altres ad-ministracions”.

- **Llei /2008 del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista.**

Conclusions

Punts forts:

- Treball en xarxa ja existent, on la prevenció de la MGF s'aborda des dels circuits normalitzats → **Model eficient i sostenible**
- Abordatge des de la investigació – intervenció social → **Model efectiu i sòlit**
- Vinculació amb *l'Observatori per a la prevenció de la MGF*, amb base científica d'investigació aplicada a la transferència del coneixement en cascada, i la circularitat de l'abordatge transnacional i longitudinal en el temps (des de 1989), juntament amb l'apropiació i l'alineament de les institucions, es consoliden com una proposta fàcilment exportable a la resta d'Europa, on la MGF està en diàspora → **Model eficaç i exportable**

Conclusions

Dificultats:

- Rarament una dona consultarà a l'atenció primària pel tema de la MGF.
- Poca percepció de problemes respecte a les conseqüències de la MGF en la salut r/a manca de formació, invisibilització del tema, infracodificació diagnòstica, ...
- El Departament de Salut no ha incorporat el tema com una prioritat.
- Existència d'altres models d'intervenció, de caire punitiu promogut per la Generalitat de Catalunya, a través dels Mossos d'Esquadra.

Exportació

- Experiència presentada a instàncies de la Fundació Wassu-UAB, al municipi de Bilbao (24.10.2013).
- Experiència reconeguda com a bona pràctica a l'informe “*La situación de la MGF en España*”. Delegación del Gobierno para la Violencia de Género. Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad (2015).
- Inici d'un procés de col·laboració amb la Federació de Municipis de Catalunya, a les comissions d'immigració, benestar social, salut i dona (2015).
- Participació en la jornada de formació celebrada a Santa Coloma de Gramanet per iniciar un projecte per a desplegar un programa de prevenció i atenció a la MGF (2015).
- Participació al Congrés Internacional “**Aspectes Socio-Culturals i legals de la MGF. Experiències transnacionals de prevenció i protecció**”. Ajuntament de Madrid, 3 i 4 de febrer de 2017. En el marc del *Programa Acadèmic Multisectorial de Prevenció i Lluita contra la MGF*, finançat per a la Unió Europea. Organitzat per la URJC, el *Observatorio de Igualdad de Género* i la Fundació Wassu-UAB.

WEB Fundació Wassu-UAB:
www.mgf.uab.cat

Referent territorial a Badalona:
amangas@badalona.cat
telf. 699 35 17 22

Referent territorial BSA:
sseres@bsa.cat
telf. 93 464 83 00 Ext. 1072

